

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

DIPLOMÁCIAI ÉS KONZULI KAPCSOLATOK JOGA

Dr. Schiffner Imola

Adjunktus

SZTE-ÁJTK Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék

Példatár

1.

Az Amerikai Egyesült Államok külügyminisztériuma 2018.szeptemberberétől John Howardot jelölte ki az USA iráni nagykövetének. Erről a szándékáról tájékoztatta a teheráni külügyminisztériumot. Két hónap elteltével az iráni kormány arról informálta az amerikai kormányt, hogy a nagykövetjelölttől megtagadják az agrément megadását külön indoklás nélkül.

1. Megtagadhatja –e egy állam az agrément megadását egy olyan állam nagykövetétől, mellyel diplomáciai kapcsolatban áll?
2. Indoklás nélkül jogszerűnek tekinthető –e az agrément megtagadása?

2.

Khomeini ajatollah 1979-es győzelmét követően iráni diákok hatoltak be a teheráni amerikai nagykövetségre, ahol a benn tartózkodó tisztviselőket túszul ejtették a követség irattárát feldúlták és megsemmisítették.

1. Milyen nemzetközi jogszabályt sértettek meg az iráni diákok?
2. Akkor is nemzetközi jogsértésnek számít tettük, ha a nagykövetség épületét egy ideje már nem használták diplomáciai feladatok végzésére?
3. Álláspontja szerint köteles lett –e volna az iráni hatóságok megvédeni egy másik állam diplomáciai képviselőjét?

3.

Az athéni ügyészség 1980. szeptember 1-jén elrendelte Belgium követségi attaséjának letartóztatását, mivel a diplomata egy családi veszekedés során több lövéssel megölte ugyancsak belga állampolgárságú feleségét.

1. Álláspontja szerint helyesen jártak –e el a görög hatóságok?
2. Mit takar a joghatóság alóli mentesség elve egy ilyen helyzetben alkalmazva?
3. Amennyiben a hatóságok nem élnek a letartóztatás lehetőségével milyen más eszközüket lett volna az emberölést elkövető diplomatával szemben?

4.

Lengyelország lille-ifőkonzulját egy párizsi áruházban a biztonsági személyzet egyik dolgozója igazoltatta, miután nagyértékű divatcikket találtak nála. A főkonzul személyes sérthetlenségére és mentességére hivatkozott.

1. Volt –e joga a biztonsági személyzetnek igazoltatnia a főkonzult?
2. Helyesen hivatkozott e a főkonzul személyes sérthetlenségére?

5.

Az ukrán –magyar határon egy orosz felségjelzésű teherautó kívánt áthaladni, mely iratai szerint a leendő német nagykövetség bútorit és egy berendezési tárgyait, technikai eszközöket szállított. A sofőr által bemutatott iratok szerint a teherautó diplomáciai poggyásznak minősült. Az ukrán határőrizeti szervek arra hivatkozással, hogy a teherautó mérete meghaladja a diplomáciai poggyásznak szokásos méretét megállították és át kívánták vizsgálni azt. Ezt az orosz sofőr, majd később az orosz külügyminisztérium is megtagadta.

1. Diplomáciai poggyásznak minősülhet –e egy olyan szállítmány, mely nem a diplomata személyes szükségleteihez tartozó tárgyakat, eszközöket tartalmaz?
2. Jogszerűen kívánták –e az ukrán hatóságok átvizsgálni a szállítmányt, illetve volt –e joguk feltartóztatni azt?

6. Wikileaks-ügy

Julian Assange a Wikileaks alapítójaként amerikai diplomáciai iratok kiszivárogtatójaként vált ismertté. A Svédországban élő Assange ellen 2010-ben nemi erkölcs elleni bűncselekmények miatt európai elfogatóparancsot adtak ki, Assange tagadva az ellene felhozott vádakát, félve attól, hogy a britek kiadva őt Svédországnak lehetővé teszi a svédek számára, hogy kiadják őt az amerikaiaknak, 2012-ben menedéket kért Ecuador londoni nagykövetségén. Ecuador elismerte a menedékjogot, és azóta is menedéket biztosít Assange-nak.

1. Jogszerűen biztosít e diplomáciai menedékjogot Ecuador Assange-nak?
2. A brit kormány megtagadhatja e ennek elismerését? Milyen érvre alapozva?
3. Milyen lehetséges végkifejlet lehet az ügyben?

7. Nottebohm-ügy (Liechtenstein v. Guatemala)

Friedrich Nottebohm német állampolgár 1905-től Guatemalában élt, ahol vállalkozásokat alapított és működtetett. A második világháború kezdetekor az a veszély fenyegette, hogy ellenséges állam polgáraként elkobozzák a vagyonát. Ezért Liechtensteinbe utazott és megfelelő pénzbefizetés ellenében állampolgárságot szerzett elveszítve ezzel a német állampolgárságát. Guatemala hadba lépésével mégis elkobozták a vagyonát, őt magát pedig őrizetbe vették. 1951-ben Liechtenstein emiatt beperelte Guatemalát a Nemzetközi Bíróság előtt.

1. Milyen eljárás keretei között került sor Guatemala beperelésére?
2. Milyen elv alapján nem tekinthető jogszerűnek Nottebohm úr liechtensteini állampolgársága?
3. A hatályos nemzetközi szabályozás alapján hogy döntené el az ügyet?

8. Barcelona Traction-ügy (Belgium v. Spanyolország)

A Kanadában 1911-ben bejegyzett, de Spanyolországban működő vállalkozás a második világháborút követően csőd közeli helyzetbe került. Spanyolország úgy változtatta meg devizajogszabályait, hogy a cég nem tudta fizetni kötvénye kamatait. A céget a spanyol bíróságon fizetéseképtelennek minősítették. A kanadai cég részvényesei többségében belga állampolgárok voltak, így Belgium indított eljárást Spanyolországgal szemben a Nemzetközi Bíróság előtt.

1. Nemzetközi jogsértésnek minősült e a spanyol bíróságok eljárása?
2. Milyen honosságúnak minősül a Barcelona Traction cég?
3. Van –e mód arra, hogy a részvényesek állama nyújtson diplomáciai védelmet?

LaGrand-ügy (Németország v. USA 2001)

A német állampolgárságú testvérek Walter és Karl ellen büntetőeljárást indítottak az USA-ban, melynek eredményeképp halálra ítélték őket. Az eljárás lefolytatására, majd a kegyelmi kérvények elutasítására is úgy került sor, hogy a német konzulátust nem értesítették.

1. Megsértette –e az USA a német állam jogait?
2. Melyik nemzetközi egyezmény tartalmaz irányadó rendelkezéseket az ügyre?
3. Alkalmazta –e az ügyben a Nemzetközi Bíróság a ténylegesség elvét?

